

РОЗДІЛ VI. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ (КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ) РОБОТИ

Автор дипломної (кваліфікаційної) роботи повинен отримати на неї письмовий відгук наукового керівника та рецензію від провідного спеціаліста даної чи іншої кафедри або практичного працівника – керівника партійної, громадської організації, в якій проводилось дослідження, або керівника відділу місцевих органів влади, де проводилось дослідження.

Відгук наукового керівника дипломної роботи пишеться (друкується) у довільній формі. У ньому відзначають: рівень підготовки дипломника до виконання професійної діяльності політолога-дослідника; ступінь самостійності у виконанні дипломної роботи; новизну поставлених питань та оригінальність їх вирішення; вміння використовувати літературу; ступінь оволодіння методами дослідження; повноту і якість розробки теми; логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладання матеріалу; відповідність вимогам державного стандарту; можливість практичного застосування дипломної роботи або її окремих частин; оцінку дипломної роботи за чотирибальною системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; висновок про те, в якій мірі вона відповідає вимогам, що ставляться перед випускниками.

Рецензія складається (друкується) у довільній формі. Вона може висвітлювати ті ж питання, що й відгук керівника. Особлива увага в ній повинна бути звернена на: визначення актуальності проблеми для розвитку української політики; методику дослідження; використання автором законодавчих документів стосовно внутрішньої політики країни,

розпорядчих документів держадміністрації, органів місцевого самоврядування; позитивні якості та недоліки; висновки, пропозиції та рекомендації. Рецензент, як і науковий керівник, оцінює роботу за чотирибальною системою, як зазначалося вище.

Завершена дипломна робота разом з письмовим відгуком керівника і рецензента подається на кафедру.

У Державну екзаменаційну комісію до захисту дипломної (кваліфікаційної) роботи подаються такі документи:

1. Довідка деканату факультету про виконання студентом навчального плану та оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт, навчальної і виробничої практик.
2. Дипломна (кваліфікаційна) робота в двох примірниках.
3. Відгук наукового керівника.
4. Одна рецензія на роботу.

До ДЕК подаються інші матеріали, які характеризують наукову та практичну цінність дипломної роботи (друковані статті з теми дослідження, тези наукових доповідей, акти впровадження результатів роботи в практику та ін.)

Після завершення дипломної (кваліфікаційної) роботи студент готує доповідь на захист перед Державною екзаменаційною комісією.

Доповідь може мати довільну форму, але в ній доцільно висвітлити такі важливі питання дипломної (кваліфікаційної) роботи:

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- мета, завдання, об'єкт, предмет, проблема та гіпотеза дослідження;
- що вдалося встановити, виявити, довести;
- якими методами це досягнуто;
- елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях;

- з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення, гіпотези не знайшли підтвердження.

Доповідь не повинна перевищувати за часом 12-15 хвилин. У ній повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента.

Для кращого сприймання присутніми матеріалу потрібно намалювати на великих аркушах паперу власні таблиці, діаграми, графіки.

Коли в роботі багато таблиць, діаграм і графіків, то для захисту можна підготувати декілька – загальним числом не більше 3-4 – найбільш цікавих. Науковий керівник допоможе вибрати, які саме таблиці, діаграми чи графіки підготувати до захисту.

Доповідь можна читати з написаного тексту або ліпше розповідати. Це, по-перше, дасть можливість повніше уявити, наскільки ґрунтовно дипломник опанував свій матеріал. І, по-друге, іноді кафедра, за якою доведеться стояти під час захисту студентів, і розвішані таблиці будуть розташовані не поруч. Тоді студент або, “не відриваючись від тексту”, указкою показуватиме тільки напрямок тих таблиць, про які він буде говорити, або йому доведеться тратити зайвий час на переходи від кафедри до таблиць і назад. Звичайно, перших кілька речень, “щоб настроїтися”, студенти читають написане, а потім підходять до таблиць і вже без допомоги письмового тексту розповідають про одержані результати, показуючи указкою на окремі цифри в таблицях, окремі криві на графіках та ін.

Після доповіді звичайно студентів задають питання члени ДЕК і присутні. Запитання можуть бути пов’язані з темою дипломної роботи, а можуть бути значно ширші від теми роботи, оскільки захист має своєю метою виявити не лише знання з теми дослідження, але й рівень загальної підготовки випускника з обраної спеціальності.

Після відповіді на всі питання голова ДЕК читає відгук про роботу, а рецензент, виділений кафедрою з числа співробітників кафедри або з іншої установи, – рецензію (секретар кафедри за кілька днів до захисту знайомить з відгуком наукового керівника та рецензією). Після цих офіційних виступів можуть бути ще виступи присутніх. Зокрема, часто студент виконує свою роботу в управліннях і відділах держадміністрацій, дослідницькому центрі або в партійних і громадських організаціях. Дуже бажано, щоб під час захисту виступали наукові працівники, співробітники державних установ, партійних і громадських організацій, де студент виконував свою роботу. Коли це неможливо, то слід зачитати на ДЕК подані письмові відгуки.

На всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах під час захисту дипломної (кваліфікаційної) роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді.

Коли рецензент або хтось із присутніх не задоволений якоюсь відповіддю дипломника, він повинен про це сказати, а останній вдруге має з'ясувати вже більш ґрунтовно це питання.

Хід захисту фіксується в протоколі ДЕК.

Оцінка виставляється на закритому засіданні ДЕК і оголошується її головою дипломнику і всім присутнім на відкритому засіданні.

Звичайно підряд проводиться захист дипломних робіт трьома-чотирма студентами і оцінки оголошуються після захисту відразу для всіх дипломників.

Кращі роботи можуть бути рекомендовані на конкурси і виставки, на конференції, а також до друку в студентських збірниках. Захищені курсові роботи зберігаються на кафедрі два роки, дипломні (кваліфікаційні) – 5 років.